

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор,
директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

7. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В. В. Корженка, к.е.н., доц. Н. М. Мельтюхової. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2011. – 306 с.

8. Семенчук Т. Б. Сутність дефініції «Публічне адміністрування» / Т. Б. Семенчук // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. № 42. – С. 301–302

9. Уткин А. И. Вудро Вильсон / А. И. Уткин. – М. : Международные отношения, 1989

10. Appleby P. Toward Better Public Administration / P. Appleby // Public Administration Review. – 1947. – Vol. 7 (№. 2). – PP. 93–99.

11. Clapp G. Public Administration in an Advancing South / G. Clapp // Public Administration Review . – 1948. – Vol. 8 (№. 2). – PP. 169–175.

12. Shields P. Pragmatism as a Philosophy of Science: A Tool for Public Administration. – N.Y. – 1998. – PP. 195–225.

АУДИТ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ступницька Т.М., к.е.н., доцент

Разінін Я.О., магістрант

Стерницький В.М., магістрант

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Аудит в Україні є порівняно новим видом діяльності, саме через це, процес його розвитку супроводжується виникненням проблемних питань, що обумовлені багатьма чинниками і обставинами: недосконалість вітчизняного законодавства з аудиту, незначний практичний досвід, відсутність методики з проведення та документування процесу аудиту тощо.

В Україні розвиток аудиту розпочався 22.04.1993р. коли був прийнятий Закон України «Про аудиторську діяльність». У продовж 30 років незалежності формувалась система аудиту, яку використовують країни з ринковою економікою. Однак, навіть зараз аудит в Україні ще не набув широкого впровадження. Тому важливим є проведення аналізу зарубіжного досвіду та застосування його на практиці з урахуванням інтересів нашої країни.

Ситуація, що склалася в Україні, потребує вирішення проблем, які мають місце у професійній діяльності аудиторів, аудиторських фірм і гальмують успішний розвиток аудиту.

Дослідженням розвитку аудиту в Україні займаються чимало вітчизняних спеціалістів та науковців, а саме: М. Білуха, В. Галкін, С. Голов,

Н. Дорош, В. Жук, С. Канигін, А. Кузьминський, Ю. Прозоров, В. Рудницький, Б. Усач та інші.

В економічній літературі виділяють три етапи розвитку аудиту в Україні:

- перший – 1987-1992 рр. – створення перших аудиторських структур;
- другий – 1993-1998 рр. – формування нормативно-правової бази аудиту в Україні;
- третій – 1999 р. – дотепер – діяльність аудиту на новій нормативно-правовій базі.

На початковому етапі розвитку вітчизняного аудиту (у 1993-1994 роках), за аналізом останніх досліджень, значення такому виду діяльності ніхто з потенційних замовників не надавав. Аудит був нав'язаний державними органами під тиском Світового банку і Міжнародного валютного фонду. Такі обставини певною мірою уповільнювали розвиток вітчизняного аудиту [4].

В період 1999-2001р. ситуація змінилась. Складність, заплутаність обліку, особливо податкового, зміна фінансового обліку, істотна суперечливість законодавства, реальність значних фінансових санкцій підштовхнули власників та керівників підприємств, які прагнуть застрахуватись від відповідальності і можливих фінансових втрат, до рішення скористатися послугами аудиторських фірм або незалежних аудиторів. В суспільстві виникла необхідність в незалежному професійному контролі за діяльністю підприємств.

За період функціонування національна система аудиту в Україні постійно удосконалюється. Сучасні умови процесу інтеграції України до європейського простору, викликають пристосування нормативно-законодавчої бази до законодавства Європейського Союзу. В зв'язку з чим нормативні положення діяльності аудиторів і аудиторських фірм, потребують уточнення та реформування у зв'язку з приведенням норм національного законодавства у сфері аудиторської діяльності у відповідність із законодавством Європейського Союзу (із положеннями Директиви 2006/43/ЄС та Регламенту (ЄС) 537/2014). Одним з напрямів такого реформування стало введення в дію Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», що є третім етапом розвитку аудиту. Шлях приєднання України до Європейського Союзу висуває відповідні вимоги до ведення обліку і складання звітності, гармонізацію національного обліку і аудиту у європейських масштабах, але існує низка проблем, що вимагає уваги як науковців, так й практиків [6].

Закон наблизив реформування системи аудиту, а саме були введені наступні зміни: новий порядок атестації аудиторів; зміна кількості Реєстрів аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності; обмеження щодо одночасного надання послуг з обов'язкового аудиту та неаудиторських послуг

підприємствам, що становлять суспільний інтерес; уточнення переліку підприємств, що становлять суспільний інтерес, для яких проведення аудиту є обов'язковим; введення професійного скептицизму; обмеження терміном тривалості обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, також було створено Орган суспільного нагляду (в складі – Ради нагляду за аудиторською діяльністю та Інспекції із забезпечення якості), який насамперед буде здійснювати контроль за якістю аудиторських послуг, що надаються підприємствам, які становлять суспільний інтерес та визначає особливості проведення обов'язкового аудиту та аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес та інші [1,5].

Однак, незважаючи на реформування аудиту в Україні залишилось ще чи мало проблемних питань аудиторської діяльності які підлягають вирішенню [2,5]:

- брак достатнього досвіду аудиторської діяльності;
- проблема сучасного аудитора та довіри до нього;
- недостатня кількість кваліфікованих кадрів, а звідси і неосвоєний ринок аудиторських послуг;
- недодержання аудиторами якості аудиторських послуг;
- недосконалість теоретико-прикладних матеріалів та методичних рекомендацій з аудиторського контролю;
- негативний вплив дослівного перекладу закордонних стандартів і концепцій без урахування особливостей економічного розвитку нашої держави;
- відсутність типових форм документів з аудиту (договорів, висновків тощо);
- проблема формування ціни на аудиторські послуги;
- комп'ютеризація аудиту тощо.

Щоб вирішити вищеперелічені проблеми, можна використовувати різні шляхи подолання та перспективи розвитку в Україні. Отже, основними напрямками розвитку аудиторської діяльності в Україні можуть стати [3,5]:

- внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»;
- запровадження механізму практичного застосування міжнародних стандартів аудиту в Україні та створення до них чітких коментарів;
- розроблення типової методики аудиторської перевірки фінансової звітності;
- поглиблена співпраця професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів та аудиторів;
- розроблення механізму ціноутворення на аудит та надання аудиторських послуг;

– створення ефективної системи застосування санкцій до аудиторів й аудиторських компаній, які допускають порушення стандартів аудиту та вимог законодавства при його проведенні;

– підвищення престижу аудиторської професії та забезпечення довіри до аудиторів та їх аудиторських висновків;

– розробка типових методик аудиторської перевірки у розрізі галузей функціонування вітчизняних підприємств;

– розробка та впровадження комплексної автоматизації аудиторської діяльності, що дозволять підвищити якість і знизити трудомісткість проведення аудиту, ефективно організувати процес планування аудиту, здійснювати оперативний контроль за якістю аудиту.

Таким чином, були розглянуті етапи та проблеми розвитку аудиту в Україні, а також основні напрями його подальшого розвитку. На основі проведеного дослідження можна виділити, що тільки комплексна та цілісна система заходів, яка буде спрямована на розвиток аудиту та здійснення аудиторської діяльності в Україні з врахуванням вимог законодавства Європейського Союзу та міжнародних стандартів, сприятиме запровадженню удосконаленої системи аудиту, створенню чіткого механізму формування цін на аудиторські послуги; поглибленню співпраці між аудиторськими фірмами України з зарубіжними фірмами та ін.

Не дивлячись на наявні проблеми аудиторські послуги в Україні ще продовжують розвиватися швидкими темпами. Більш детальне дослідження цих проблем може стати базою для визначення першорядних напрямків вдосконалення аудиторської діяльності з огляду на перспективи розвитку ринкової економіки і відносин власності в Україні, а їх розв'язання сприятиме подальшому впровадженню аудиторської професії в господарську практику і формуванню.

Література

1. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України №2258-VIII від 21.12.2017 р.: за станом на 04.03.2020 р. / Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 15.09.2021 р.)

2. Дулачик О.І., Кушнір А.М., Мариняк О.О. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні. Розвиток соціально-економічних систем в геоeкономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (11–12 травня 2017 р.). Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя. С. 81–82.

3. Кашперська А.І. Сучасний стан та перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні // Економіка і суспільство. 2018. Вип.19.

http://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/190.pdf (дата звернення: 15.09.2021 р.)

4. Печенюк Н.В., Цебуляк В.. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні. URL: <http://intkonf.org/pechenyuk-nv-tsebulyak-v-problemi-ta-perspektivi-rozvitku-audit-u-v-ukrayini/> (дата звернення 15.09.2021)

5. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні: колективна монографія / за ред. М.С. Пушкаря. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 220с.

6. Stupnytska T., Kuprina N., Tkachuk H., Baraniuk Kh. Audit development in Ukraine: aspects of regulation of audit activity // Food Industry Economics. 2021. Vol.13, Issue 2. P. 80-86. doi: 10.15673/fie.v13i2.2043

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА СПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Волощук Ю.О., д.е.н, доцент

Волощук В.Р., д.е.н.,

Федорук У.В., аспірант

**Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна**

Особливості діяльності підприємств в сучасних умовах характеризуються високою динамічністю і непередбачуваністю зовнішнього середовища, тенденціями глобалізації його чинників, що вимагає від постійного вдосконалення управління своїм розвитком. Тому актуальними є питання визначення місця і значення інноваційної активності в системі розвитку підприємств та впливу на спроможність економіки України.

Категорія «інноваційна активність», враховуючи її стратегічне значення тривалий час знаходиться у полі уваги широкого кола вітчизняних і зарубіжних дослідників: І. Ансоффа, В.В. Стаднік, А.А. Малицького, О.С. Федоніна, Г.О. Швиданенко, Н.І. Чухрай, М.А. Йохни та багатьох інших.

Незважаючи на значну кількість досліджень із різних питань теорії інноватики, кардинальні зміни у зовнішньому середовищі вимагають постійного розвитку теоретичних і методичних аспектів управління підприємствами, особливо у частині використання ними сучасних методів підвищення ефективності діяльності та забезпечення сталого економічного розвитку.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану і тенденцій розвитку інноваційної активності підприємств та спроможності економіки України.

Дослідивши динаміку інноваційної активності промислових підприємств у період з 2000-2020 роки варто зазначити, що найбільший відсоток інноваційної активності промислових підприємств припадає на 2016 рік

	АУДИТ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
23.	Ступницька Т.М., к.е.н., доцент; Разінін Я.О., магістрант; Стерницький В.М., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	67
	ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА СПРОМОЖНІСТЬ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
24.	Волощук Ю.О., д.е.н., доцент; Волощук В.Р., д.е.н.; Федорук У.В., аспірант. Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна	71
	ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	
25.	Миронюк Н.В., магістрант; Семененко І.І., магістрант. Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна	75
	МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
26.	Савчук О.В., аспірант; Москалюк В.В., аспірант. Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна	80
	ПОКРАЩЕННЯ АСОРТИМЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «ЧУМАК»	
27.	Статєва М.С., д-р філософії (PhD), ст. викладач; Лозовська Г.М., к.е.н., доцент. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	85
	ЗЕРНОВИЙ РИНОК: СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	
28.	Березовська Л.В., асистент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	88
	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В ОЦІНОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	
29.	Шевченко О.Ю., викладач вищої категорії, Одеський фаховий коледж економіки, права, готельно-ресторанного бізнесу, м. Одеса, Україна	91
	ДИВЕРГЕНТНО-КОНВЕРГЕНТНИЙ ХРОНОТОП ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
30.	Юшин С.О., д.е.н., професор, головний науковий співробітник, ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААНУ, м. Київ, Україна	95
	АНТИЦИКЛІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ: ІННОВАЦІЇ В МЕТОДОЛОГІЇ	
31.	Кулаковська Т.А., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	100
	ОСНОВНІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА	
32.	Крупіна С.В., к.е.н., доцент; Немикіна Л.В., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	102
33.	МОДЕЛЬ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ	105